

Lectio sexta**Μάθημα VI**

ΟΙ ΝΟΜΟΙ

Μετάφραση σε αντιστοίχιση

In ea civitate,	Σε αυτήν την πολιτεία,
quam leges continent,	την οποία συγκρατούν οι νόμοι,
boni viri libenter leges servant.	οι καλοί άνδρες (πολίτες) πρόθυμα τηρούν τους νόμους.
Lex enim	Γιατί ο νόμος
est fundamentum libertatis,	είναι το θεμέλιο της ελευθερίας,
fons aequitatis.	η πηγή της δικαιοσύνης.
Mens et animus	Ο νους και η ψυχή
et consilium et sententia civitatis	και η σκέψη και η κρίση της πολιτείας
posita est in legibus.	βρίσκονται στους νόμους.
Ut corpora nostra	Όπως τα σώματά μας
sine mente,	χωρίς τον νου/πνεύμα (δεν στέκονται/υπάρχουν),
sic civitas sine lege non stat.	έτσι και η πολιτεία χωρίς τον νόμο δεν στέκεται (υπάρχει).
Legum ministri sunt magistratus,	Οι άρχοντες είναι θεράποντες των νόμων,
legum interpretes iudices,	οι δικαστές (είναι) ερμηνευτές των νόμων
legum denique omnes servi sumus:	και τελικά όλοι (εμείς) είμαστε υπηρέτες των νόμων:
sic enim liberi esse possumus.	γιατί έτσι μπορούμε να είμαστε ελεύθεροι.

Ταξινόμηση γραμματικών τύπων

Ουσιαστικά

Α' κλίση	Β' κλίση	Γ' κλίση	Δ' κλίση
Θηλυκά sententia -ae	Αρσενικά vir, viri animus -i minister-stri servus -i Ουδέτερα fundamentum -i consilium, -ii/-i	Αρσενικά fons, fontis interpres -pretis (μπορεί να είναι και θηλυκό) iudex -icis Θηλυκά civitas -atis (Γενική πληθυντικού civitatum και civitatum) libertas -atis (Γενική πληθυντικού libertatum και libertatum) aequitas -atis (Ως αφηρημένη έννοια δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό) mens, mentis Ουδέτερα corpus -oris	Αρσενικά magistratus -us

Επίθετα

Β' Κλίση

bonus, -a, um
 liber, libera, liberum

Γ' Κλίση

omnis, omnis, omne

Αντωνυμίες

is, ea, id (δεικτική-επαναληπτική)
 qui, quae, quod (αναφορική)
 noster, nostra, nostrum (κτητική, α' προσώπου, για πολλούς κτήτορες)

Αρχικοί Χρόνοι Ρημάτων

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΣΟΥΠΙΝΟ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Α' ΣΥΖΥΓΙΑ				
servo sto	servavi steti	servatum statum	servāre stāre	
Β' ΣΥΖΥΓΙΑ				
contineo	continui	contentum	continēre	
Γ' ΣΥΖΥΓΙΑ				
pono	posui	positum	ponēre	
Βοηθητικά / Ανώμαλα				
sum possum	fui potui	- -	esse posse	

Προθέσεις

in + αιτιατική ή αφαιρετική (εδώ αφαιρετική)
sine + κυρίως αφαιρετική

Σύνδεσμοι

enim (αιτιολογικός)
et (παρατακτικός, συμπλεκτικός)
ut (υποτακτικός, παραβολικός)

Επιρρήματα

libenter (τροπικό)
sic (τροπικό)
denique (χρονικό)

Ετυμολογικά

- contineo (con < cum = ὁμοῦ + teneo): τένοντας, τείνω, τόνος, τάση, τανάλια
- bonus > μπόνους· πρβ. μποναμάς, μπουνάτσα
- servo: ὁρῶ < Forῶ· ὄραση, αδιόρατος· πρβ. σερβιτόρος, σερβίρω, σερβίς, σέρβις, σερβίτσιο
- est, sunt, sumus, esse: *esmi > εἶμι
- fundamentum < fundo (= ιδρύω): πρβ. φούντο, φουντάρω, φόντο, φονταμενταλισμός
- libertas (≅ ελευθερία) < liber, libera, liberum (≅ ελεύθερος)· libero: πρβ. λίμπερο, λιμπεραλισμός, λιμπεραλιστής
- mens: (Από το ίδιο θέμα προέρχεται πλήθος αρχ. ὀρων, ὅπως *μαν-ία, μανθ-άνω, μένος, μνή-μη, αὐτόματος*) μένος, μανία, μάντης, μνήμη, μούσα, μαθητής
- animus: κυρ. «πνοή, φύσημα»· πρβ. άνεμος, ανιμισμός
- sine: ἄνευ
- sto: *στάσις, ἴστημι*· πρβλ. *στάνταρ* (σταθερός, αερόστατο, προϊστάμενος, ιστίο, απόσταση, σταθμός, στάθμη, κατάσταση, στύλος)
- minister: πρβλ. minimus > μίνιμουμ· πρβ. μινιμαλισμός, μινιμαλιστής, μινιατούρα
- magistratus < magister > μάστορας· πρβ. μαέστρος, μάγιστρος, μαΐστρος
- servus: κυρ. «φύλακας»· πρβλ. servo: ὁρῶ < Forῶ
- possum (< potis = ικανός, δυνατός + sum) : *esmi > εἶμι· πρβ. δεσ-πότης = «κύριος του σπιτιού», δέσποινα.

Ασκήσεις

1. quam: Να κλιθεί στα τρία γένη και τους δύο αριθμούς
2. Να γραφούν στις πτώσεις που ζητούνται:
ea: γενική στο ίδιο γένος και αριθμό
civitate: γενική πληθυντικού
leges: αφαιρετική του ίδιου αριθμού
viri: δοτική πληθυντικού
fundamentum: αιτιατική του αντίθετου αριθμού
libertatis: δοτική του ίδιου αριθμού
aequitatis: ονομαστική του ίδιου αριθμού
Mens: γενική του αντίθετου αριθμού
consilium: δοτική του αντίθετου αριθμού
civitatis: αφαιρετική ενικού
corpora: αιτιατική του αντίθετου αριθμού
ministri: κλητική ενικού
interpretes: ονομαστική του αντίθετου αριθμού
servi: αιτιατική ενικού
3. continent, servant, est, stat, possumus: Να κλιθεί η οριστική ενεστώτα και παρατατικού